

Les salines de Torrevella, paratge natural protegit, amenaçades

Crim de sal

A canvi de diners, rom de canya i havaneres, Torrevella enviava a Cuba la seua fina sal. Ara les seues salines, zona protegida i una de les principals productores del planeta, es troben en perill pel projecte de la multinacional belga Solvay, SA.

El lema turístic demostra tota la importància de la llacuna, la seua mina d'or: "blanca de sal y morena de sol". Coent o no, és ja una bandera de reclutament internacional del poble valencià més meridional, Torrevella, una gran fàbrica de sal i de segones residències.

Amb una superfície de 1.400 hectàrees i a la comarca de la Vega Baixa, Les Salines i llacuna de Torrevella, d'un perímetre irregular de 17 quilòmetres, és un dels dotze parcs i paratges naturals que, per decret de l'Agència de Medi Ambient valenciana, AMA, es troben protegits. I una de les zones humides més destacables del País Valencià, juntament amb l'Albufera, la marjal de Pego, el Fondó d'Elx i les salines de Santa Pola i La Mata. El seu eix més llarg és de 5.000 metres. Comunicada amb la llacuna veïna de La Mata, a més de clorur sòdic o sal comú, dona d'altres productes químics com el brom. El major impacte i pressió contra aquest espai l'íquid ha estat l'urbanisme.

Tot aquest paradís salat de la llacuna de Torrevella pertany al patrimoni de l'estat, que abans era amo menor de l'arrendament de la seua riquesa blanca, però que ja no conserva cap acció sobre la tradicional indústria. Si en principi en posseïa un 18% i més tard va arribar a adquirir una ampliació del 37%, alhora que realitzava una inversió de 1.137 milions de pessetes, ara la Salinera de Torrevella és propietat absoluta de la multinacional belga Solvay et Compagnie, SA, líder a Europa en producció salinera. Amb seu al carrer de Mallorca, 269, de Barcelona, el seu director general és Michel Bister Suetens.

La societat holandesa Azko Chemical, SA, dedicada a la comercialització de productes químics, amb seu al Prat de Llobregat, n'és la competidora directa més important. Solvay, és també propietària dels terrenys no humids del paratge. A Martorell, aquesta companyia belga ha estat un dels objectius històrics del movi-

ment veïnal, que va protagonitzar protestes permanents. Indústria contaminant molt tòxica, va ser qualificada de perillosa, ja que emmagatzemava gasos d'alt risc. Vinculada a Repsol, que li subministra combustible, Solvay mantenia el projecte de construir un oleoducte des d'aquesta ciutat fins al port de Barcelona.

Zona humida protegida, Les Salines, sota el nivell del mar, es troben tradicionalment sotmeses als fenòmens meteorològics. Quan plou bastant fora de la temporada de collita i amb un bon vent, la sal és forta i densa. Quan l'aigua ha estat minsa,

la sal és de baixa qualitat. Un any òptim i regular, la collita pot arribar a les mil tones, mentre que en baixar les pluges la capa de tarquim redueix la recolecció a 300 o 400 tones.

Així va passar l'última campanya, en què les pluges procedents de San Miguel de Salinas, Los Montesinos i Los Balcones per una conca d'escorrenties de 14.000 hectàrees, unides a filtracions d'aigües procedents del reg dels cítrics, van destrossar la verema salinera. Només es va extraure sal uns setanta dies. De la plantilla, de 332 treballadors, dos-cents

empleats passaren nou mesos en l'atur obligats per la curta collita.

Per enfrontar aquesta situació i remuntar la productivitat, Solvay projecta dividir el perímetre en dues parts, i ampliar un dic ja existent fins a la vora nord de la llacuna. D'aquesta manera, la zona est, la més afectada per les riuades, se salvaria, segons l'empresa, i es garantiria l'explotació. "Les pluges són un problema repetit cada ix anys", comenta Juan Antonio Bilbao, portaveu i cap tècnic de Solvay, SA. "Les solucions –recorda– sempre han estat faraòniques, no viables, des d'embassaments al llarg de la conca fins a un canal d'enormes dimensions. Ara hem presentat una solució viable".

El projecte es troba des de març en mans de l'Agència del Medi Ambient, que encara no ha fet comentaris. Solvay espera les cartes i autoritzacions d'aquest organisme, la Conselleria d'Indústria, l'estat i finalment de l'ajuntament de Torrevella, que haurà de concedir la llicència d'obres.

"La gent treballa ara en la conservació de les màquines i les cintes. Sal no n'hi ha", explica Manuel Serna, president del comitè d'empresa, que tem una greu amenaça, tant laboral com ecològica. "Sembla que Solvay optaria per obtenir sal només que d'una de les dues semillacunes, l'altra seria l'abocador de l'acumulació pluvial, però aquesta zona morta, –avisa Serna–, és convertirà en un enorme fangar, amb l'estratificació contínua d'algeps, degradant l'explotació i el paratge". Serna considera que se n'han de extraure els algeps que es generen pel rentat de la sal. "Si no li donem solució, en dos o tres anys anirien pujant i ocupant la llacuna. La Salina acabarà feta un fangar defintiu".

Bombejar l'aigua dolça al mar i la salada cap a la llacuna de La Mata és una de les solucions que els empleats proposen: "Ens preocupa el medi ambient. Ens podríem carregar una de les millors i més extenses zones humides del Mediterrani. La solució exigeix pous, bases i un gran canal cap al mar", proposa Serna. El comitè té pendent una entrevista amb la Conselleria d'Indústria i l'Agència del Medi Ambient. Esquerra Unida s'ha preocupat repetidament per aquest espai. Cristina Almeida i ara el diputat alacantí d'EUPV, Narcís Vázquez, preparen preguntes parlamentàries per al govern espanyol, ja que, al cap i a la fi, es va decidir en un consell de ministres vendre el seu paquet d'accions a la companyia belga. Pedro Hernández Mateo, alcalde popular de Torrevella encara no s'hi ha pronunciat públicament.

Ismael L. Belda

